

Blues

Bluesen er sammen med jazzen de ældste afroamerikanske musikformer og opstår mellem 1900 og 1920 i USA's sydøst (blues overvejende i Mississippi, jazz i New Orleans). Gospelmusikken sætter man typisk til 1920'erne. Alle 3 musikformer blander sig på forskellig vis.

Bluesens musikalske træk

1) Bluestoner

Bluesterts, bluesseptim og blueskvint.

Pentaton blueskala:

Bluesskalaen bruges som regel sammen med durskalaen, og så er alle disse toner mulige:

Blandet blues- og durskala:

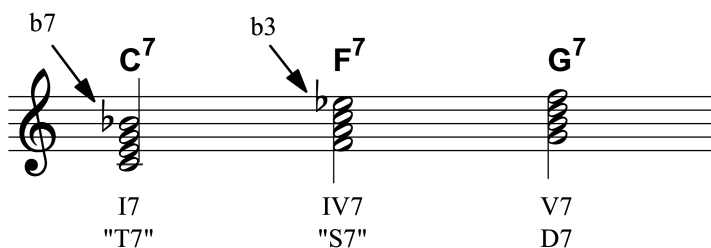

Bluestoner bruges som regel i melodien – ikke i akkorderne, dog:

2) 7'ere på både I, IV og V trinsakkord

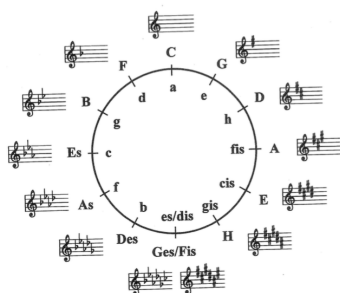
– spænding på alle akkorder (bluesspænding) – ikke bare på dominanten:

De sænkede bluestoner skaber dissonans og spænding i forhold til durakkorderne.

3) Bluesform – 12-taktersblues.

Dominerer sort musik fra 1900-1960 og forsvinder dernæst næsten fuldstændigt.

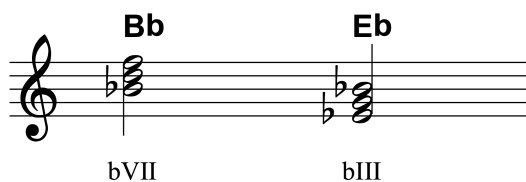

I | I (IV) | I | I |
IV | IV | I | I |
V | IV (V) | I | I (V) |

C7	C7	C7	C7
F7	F7	C7	C7
G7	F7	C7	C7

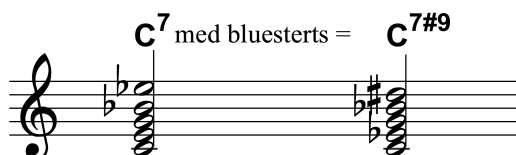
4) Akkorder på bluesterts og bluesseptim: bIII og bVII.

Optræder specielt i 1960'ernes soul.

5) Blues-akkorden 7#9

Af nogle kaldt "the Hendrix chord" efter guitaristen Jimi Hendrix

Blues impulse

Bluessange handler ofte mislykket kærlighed, dårlig alkohol og drømmen om nordstaterne. Som regel indeholder sangene ingen løsninger – kun konstateringer af den håbløse situation.

En amerikansk musikhistoriker har givet dette bud på bluesens funktion for bluesangeren og tilhørerne:

- Finding the jagged grain of your brutal experience
- Finding a voice to express it
- Reaffirming your existence

Craig Werner: A Change is gonna come - music, race and the soul of America. New York 1998, s. 68.

Country Blues

Country blues er den oprindelig stil – som blev sunget og spillet af omvandrende bluesangere i sydstatene; specielt Mississippi. Blot sang og guitarakkompagnement⁵, (og indeholder ofte også praleri – ligesom i raptraditionen).

Robert Johnson: Crossroad Blues (1936)

https://www.youtube.com/watch?v=Yd60nI4sa9A&list=RDYd60nI4sa9A&start_radio=1

Noden herunder er løseligt baseret på Johnson, Mayor og Claptons versioner:

Crossroads Blues

Robert Johnson ca. 1936

Swing C7 F7 C7 C7

I went down to the cross-road, fell down on my knees I went down
I went down to the cross-road, tried to flag a ride I went down

5 F7 F7 C7 C7

to the cross - road, fell down on my knees Asked the
to the cross - road, tried to flag a ride No -

9 G7 3 3 F7 C7 C7

Lord a - bove for mer-cy, help me if you please
-bo-dy seemed to know me, ev'ry bo - dy passed me by.

Standing at the crossroad, rising sun going down I went down to the crossroad, I looked east and west
Standing at the crossroad, rising sun going down I went down to the crossroad, I looked east and west
I believe to my soul, poor Bob is sinking down Lord, I didn't have no sweet baby, Lord, I'm in distress

You can run, you can run, tell my friend Willie Brown
You can run, you can run, tell my friend Willie Brown
That I got the crossroad blues now, Lord, I'm sinking down

John Mayor:

https://www.youtube.com/watch?v=5zqRVADxYpM&list=RD5zqRVADxYpM&start_radio=1

(står i A-dur – akkorden i takt 9 er ca. en D/f#)

Clapton & Cream: https://www.youtube.com/watch?v=7HfkSzsyh1E&list=RD7HfkSzsyh1E&start_radio=1

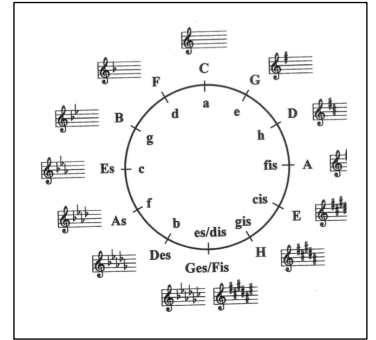
(står i A-dur)

Jazz & rhythm and blues

Jazzen opstår ca. samtidig med bluesen, dvs. mellem 1900-1920 – og er fra starten en mere instrumentalt orienteret dansemusik med mange blæsere. Centralt i jazzen er improvisation – i den tidlige New Orleans-jazz taler man endda om kollektiv improvisation hvor flere blæsere improviserer samtidig; nogle gange oven i hinanden, nogle gange på skift som call & response. Både i New Orleans-jazz og i swingperioden i 1930'erne og 1940'erne finder man mange bluestræk.

Count Basie: Swinging The Blues (1938)

https://youtu.be/Gh8q19pjKL0?si=nk7y8MIL5hGH_xsk&t=6

Rhythm and blues

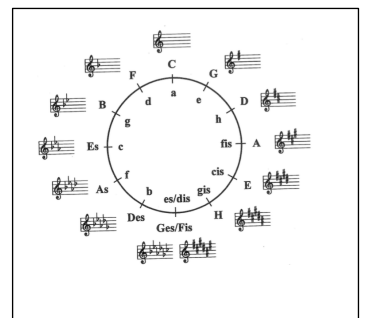
En del rhythm and blues (r&b) lyder stort set som swingjazz. Og rhythm and blues er i starten også bare en markedsbetegnelse for det man kunne kalde "afroamerikansk populærmusik". Før 1948 kaldte det amerikanske musikblad Billboard r&b for "race records".

Her Louis Jordans Caldonia fra 1945 hvor han synger om at hans kæreste har store fødder, er alt for høj og tynd, men at han skam elsker hende over alt.

https://www.youtube.com/watch?v=PR6pHtiNT_k

Caldonia

Louis Jordan (1945)

Rock'n roll

I 1950'erne begyndte hvide kunstnere at kopiere den sorte musik. I 1953 får den sorte sanger Big Mama Thornton et stort hit med "Hound Dog" på r&b-hitlisten (den med sort musik) – som også hvide begynder at lytte til. Flere hvide sangere kopierer sangen, bla. Freddie Bell and the Bellboys – afsluttende med Elvis Presley i 1956 hvis version blev et af de største rock'n roll-hits. Hound Dog er emblematiske for rock'n roll: hvide sangere synger sort musik og indoptager sort kultur – i høj grad som en oprørske handling mod mainstream-Amerika der omvendt formdømmer musikken som umoralsk og fordærvet.

Leiber & Stoller: Hound Dog (1952) – med Elvis Presley-versionens tekst

<https://youtu.be/aNYWl13IWhY?si=9pktp16lQeTGv6F8&t=26>

You ain't no-thing but a hound dog a - cry - ing all the time. You ain't no-thing but a

hound dog a - cry - ing all the time. Well, you ain't

ne - ver caught a rab - bit and you ain't no friend of mine.

Well, they said you were high classed and that was just a lie.
Well, they said you were high classed and that was just a lie.
Well, you ain't never caught a rabbit and you ain't no friend of mine.

Sæt fortegn for bluestonerne i D-dur:

1 2 3 4 5 6 7 1

Bluestertsen er _____

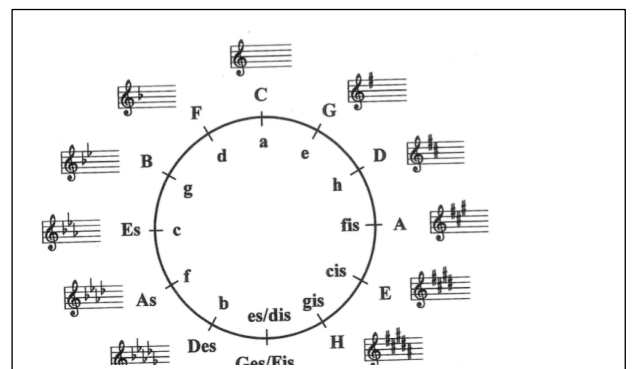
Blueskvinten er _____

Bluesseptimen er: _____

Big Mama Thorntons version 1952/1965:

You ain't nothing but a hound dog
Been snoopin' 'round the door
You ain't nothing but a hound dog
Been snoopin' 'round my door
You can wag your tail
But I ain't gonna feed you no more

<https://www.youtube.com/watch?v=wxoGvBQtjpM>

Nyere tid

Op gennem 1970'erne bliver bluestræk mere sjældne i mainstreammusik. Herunder en enkelt undtagelse fra 1980'erne – et årti hvor både Prince og Michael Jackson dominerede hitlisterne med musik der både var entydig popmusik henvendt til mainstream og samtidig trak på sorte rødder (jazz, funk, blues, gospel, Motown osv).

Prince: Kiss (1986)

<https://www.youtube.com/watch?v=H9tEvflsDyo>

The image displays a musical score for the song 'Kiss' by Prince, written in G major and 4/4 time. The score is presented on a single staff with a treble clef and a key signature of one sharp (F#). The lyrics are written below the staff, and the corresponding chords are indicated above the staff. The score is divided into measures, with measure numbers 6, 10, 14, 18, 22, and 26 marked at the beginning of their respective lines. The lyrics are: 'You don't have to be beau-ti-ful to turn me on. I just need your bo-dy ba-by from dusk till dawn. You don't need ex-pe-ri-ence to turn me on dear. U just leave it all up 2 me, I'm gon-na show you what it's all a-bout then. You don't have 2 be rich to be my girl, you don't have 2 be cool to rule my world. Ain't no par-ti-cu-lar sign I'm more com-pa-ti-ble with I just want your ex-tra time and your kiss'. The chords are: G7, G7, G7, G7, G7, G7, G7, G7, C7, C7, C7, C7, G7, G7, G7, G7, D7, D7, C7, C7, D7, D7, C7, D11, G7, G7, G7, G7.

You don't have to be beau-ti-ful to turn me on. I just need your
bo-dy ba-by from dusk till dawn. You don't need ex -
pe-ri-ence to turn me on dear. U just leave it all
up 2 me, I'm gon-na show you what it's all a-bout then. You don't have 2 be
rich to be my girl, you don't have 2 be cool to rule my world. Ain't no par-ti-cu-lar sign
I'm more com-pa-ti-ble with I just want your ex-tra time and your kiss

Citat: Papa's Got a Brand New Bag

<https://youtu.be/GwrwxIOwibQ?si=w3FA9b08Qg40dvB1&t=14>

Gospel

Gospel kan ses som den religiøse variant af blues. Men hvor bluesen ofte er individuel (en performer), er gospel kollektiv (sangeren sammen med koret, prædikanten med menigheden). Call & response er altså central for gospelmusikkens kollektive karakter.

Gospelsange kan ligesom blues handle om problematiske forhold, men i modsætningen til blues, har gospel en (religiøs) løsning og derfor en meget mere optimistisk tone.

The Gospel Impulse:

- Acknowledging the burden
- Bearing witness
- Finding redemption

Craig Werner: *A Change is gonna come - music, race and the soul of America*. New York 1998, s. 28.

Særlige musikalske gospeltræk

Musikalsk set er gospel noget anderledes end blues. Man kan sagtens finde bluestoner (b3, b5 og b7) i gospel, men stort set aldrig bluesform.

- 1) call & response – som i dialogen mellem prædikant og menighed. Er med til at understrege det kollektive i gospel (i modsætning til blues).
- 2) melismer – en følelsesfuld vokal der ofte er udsmykket med melismer.
- 3) ad lib-stykke – et særligt formled præget af gentagelser og ostinater hvor solisten improviserer (ad libber) – og typisk bygger op til følelsesmæssigt klimaks. Udtryk for den grundlæggende ide om at man gennem musikken renser sig og bringer sig tættere på Gud.

Spirituals

Forløberen for gospel er spirituals (eller som det hed i ældre tider: negro sprituals) er den sorte amerikanske religiøse musik fra 1800-tallet. Genren anses som en blanding af europæisk religiøs musik og afroamerikaneres oprindelige musik, men reelt er det ret få afrikanske musikalske træk man finder. Teksterne handler ganske ofte om en befrielse fra det jordiske liv.

Swing Low, Sweet Chariot (Willis/trad. ca. 1850) med Fisk Jubilee Singers (1909)

<https://www.youtube.com/watch?v=GUvBGZnL9rE>

The image shows the first two lines of the musical score for 'Swing Low, Sweet Chariot'. The first line contains measures 1 through 6, and the second line contains measures 7 through 12. The melody is written in treble clef with a key signature of one flat (Bb) and a 4/4 time signature. Chord symbols are placed above the notes: C, F, G7, C, Am7, Dm7, G7 in the first line, and C, F, G7, Am, D7, G7, C in the second line. The lyrics 'Swing low sweet cha - ri - ot. Com - ing for to car - ry me home.' are written below the notes.

A circular diagram showing the relationship between musical notes and chords. The notes are arranged in a circle: C, D, E, F, G, A, B. The chords are arranged around the circle: C, F, G7, C, Am7, Dm7, G7, C, D7, G7, C. The diagram also includes a circle of fifths with notes: C, F, Bb, Eb, Ab, Db, Gb, B, E, A, D, G, C.

I looked over Jordan and what did I see
A band of angels coming after me

If you get there before I do
Tell all my friends I'm coming too

Den afroamerikaske prædikant-tradition (gospelprædikanten)

Rev. J. M. Gates And Congregation: You Mother Heart Breakers (1929)

<https://www.youtube.com/watch?v=UwkVRiYcUgM>

	Prædikant	Menighed (response)
1	<i>I want to speak to you young peoples and old peoples as well Ah, from this subject You mother heart breakers There is so many ways you can break your mothers heart When I say mothers heart I mean the women that burst you in the world And if you're down</i>	<i>Amen, amen yeah so true, allright that's the truth yeah yeah, well well Mmm</i>
10	<i>as (...) your mother You can find out without a doubt So why break your mothers heart Another reason why you should not break your mothers heart Your mother's the only one that can tell you just who is your father And she is the only one that know</i>	<i>yeah, amen yes (...) amen, my lord yeah, aha? tell the truth allright so true yeah, tell about it well come on up (...)</i>
20	<i>So - why break your mothers heart Mmm It's not always when your mother buried her husband that she has buried your father Mmm I want you to talk with me</i>	<i>allright tell me yes sir amen so true allright, come on</i>

Linje 28-31 (ca. 1.00)

Prædikant,
I saw some child- ren stand- ing at the grave mourn- ing

Kvinde 1
yes yes sir yes

Kvinde 2
yeah m

Mand
all- right mourn- ing

Endnu en gospelprædikant

Reverend Samuel Kelsey: I'm a Royal Child (ca. 1953)

<https://www.youtube.com/watch?v=q9klXnM2lbM>

Gospel og gospelvokalgrupper

Gospel er navnet for den sorte amerikanske religiøse musik i 1900-tallet (og frem). Gospel kan have mange musikalske udtryk, og er typisk også præget af blues, jazz og andre musikformer. Som helhed er gospel mere improviseret, "vild" og følelsesfuld end spirituals.

Fra 1930'erne til 1950'erne var gospel-kvartetter, grupper af 4-6 personer (som regel mænd), meget populære. Her et eksempel med Swan Silvertones – første del af navnet kommer af, at de blev sponsoreret et lokalt bageri i Knoxville, Tennessee, Swan Brother's Bakery:

Swan Silvertones: Trouble In My Way (ca. 1952). <https://www.youtube.com/watch?v=lqGdg459Fhg>

	<u>Forsanger</u>	<u>Kor</u>
1. vers	<i>Trouble in my way Mourn some time Trouble in my way child Mourn some time Trouble in my way Mourn some time Jesus will take me By and by</i>	<i>Trouble in my way I got to mourn some time Trouble in my way I got to mourn some time Trouble in my way I got to mourn some time Jesus will take me By and by</i>
2. vers	<i>I got a bleeding heart Cry some time Bleeding heart now I'm gonna cry some time I got a bleeding heart Cry some time Oh, he will take me By and by</i>	<i>I got a bleeding heart I got to cry some time I got a bleeding heart I got to cry some time I got a bleeding heart I got to cry some time Jesus will take me By and by</i>
B-stykke	: Father (...)	Father of Abraham : x 22

Harmonikken i vers: [G|G|C|G|G|D C|D C|C G] . Harmonik Ad lib-stykke: 22 x |: G :|

I et ad lib-stykke gentages ostinater, mens en solist improviserer.

Kor og trommer i ad lib-stykket (fra 1:10):

The image shows musical notation for the chorus and drums in the ad lib section of 'Father of Abraham'. The chorus part is written for a vocal group (Kor) in 4/4 time, with a key signature of one sharp (F#). The melody is simple, with the lyrics 'Fath - er of Ab - ra - ham' written below the notes. The drum part (Trom.) is written below the chorus part, showing a simple rhythmic pattern of eighth and sixteenth notes.

På denne indspilning kan man også høre det for gospel så typiske håndklap.

Amazing Grace (som melodien normalt er noteret)

A - ma - zing grace how sweet the sound, that saved a wretch like me. I

9 once was lost but now I'm found, was blind but now I see.

Gospel-version

Aretha Franklin: Amazing Grace (1972)

<https://youtu.be/CBKwV6oNYvw?t=65>

1. vers:

A - a - ma - zing

a - maz - ing grace how sweet the the sound

that that saved a a wretch like

me I I once

Koret er med:

<https://youtu.be/CBKwV6oNYvw?t=263>

Rev. Cleveland er hjælperen, Aretha Franklin er "vidnet":

<https://youtu.be/CBKwV6oNYvw?t=512>

Musikken kan også "blot" være et uendeligt ad lib-stykke.... Ca. 1.05

<https://youtu.be/ZPqq76UhKWs?si=m70bcedAgKbVspp0&t=3940>

The Old Landmark

<https://youtu.be/lb4YX7bJtUc?si=Ci0ATazIXiOeiZjs&t=4043>

I Baz Luhrmanns Elvis-film klippes mellem den unge Elvis oplevelse af bluessangeren (og den seksualitet musikken forbindes med) og gospelpredikanten (og den religiøse og musikalske ekstase gospelgudstjenesten formidler) – og hans egen musik. Indirekte påstås det at det er netop blues og gospel der giver Elvis' musik sin særlige nerve.,

<https://www.youtube.com/watch?v=vRXmjLr0caU&t=2s>

Jazz

Jazzen udspringer dels af danseorkestrene på beværtninger i New Orleans' forlystelseskvarter, dels af de optog og ritualer der fandtes i den afroamerikanske kultur i New Orleans.

Særlig vigtig er her det fænomen man kalder "Second Line" – de mennesker som fulgte efter hovedorkestret og som spillede, sang og dansede improviserede variationer over det materiale orkestret der gik forrest, spillede.

Fælles for de to ovenstående musikformer er at blæsere (sammen med trommer) er de vigtige instrumenter, og at selvom sang også ofte indgår, er jazzen i højere grad en instrumental musik ift. blues og gospel.

Her er en kort introduktion til second line: <https://www.youtube.com/watch?v=QpKiuVVXXeA>

Og her er et uddrag af begravelsesoptoget for gospelsangeren Juanita Brooks fra 2009:

https://www.youtube.com/watch?v=EG6KH905cGU&list=RDEG6KH905cGU&start_radio=1

I Second Line anvendes ofte komplekse rytmiske strukturer som har udspring i afrikanske musik.

Udover jazz er der mange der peger på at second line også er inspirationen for den rytmisk komplekse funkmusik i 1960'erne og 70'erne.

Man har også peget på en særlig grundkvalitet i jazzen: en "Jazz Impulse":

"The jazz impulse (is) a constant proces of redefinition.

The jazz artist constantly reworks her identity (...) as a link in the chain of tradition"

Craig Werner: A Change is gonna come - music, race and the soul of America. New York 1998, s. 132.

Udsagnet peger dels på improvisationens særlige rolle i jazz – det er vigtigt aldrig at spille det samme tema på den samme måde som i går. Dels jazzens optagethed af sin egen udviklingshistorie: Også blues og gospel udviklede sig hurtigt i første halvdel af 1900-tallet, men for jazz er bruddene mellem det gamle og nye særligt væsentligt, fx mellem swing og bebop.

Jazzens musikalske træk

1) Improvisation – dels spilles et jazztema af princip altid forskelligt, dels indeholder det typiske jazznummer store mængder soloer. Et typisk jazznummer kan forløbe således: tema-stykke, saxsolo, trompetsolo, klaversolo, bassolo, evt. trommesolo, forkortet afsluttende temastykke.

2) Anvendelsen af blæsere og blæserriffs. Selvom guitar, bas og klaver efterhånden også bliver almindelige instrumenter spiller blæserne som regel hovedrollen i jazz. I 1930'ernes swingjazz spiller blæserne ofte riffs, dvs. faste, gentagende karakteristiske figurer (som der ofte improviseres over).

3) Jazzharmonik #1. Højtopbyggede akkorder: Fra den sene swingperiode og bebop er det blevet almindeligt at jazzmusikere tilføjer 7, 9 og endda 11 & 13'ere til akkordmaterialet.

4) Jazzharmonik #2. Nogle særlige vendinger bliver udbredt i samme periode: II-V og II-V-I anvendt frit og tritonussubstitutioner (se afsnittet til sidst).

New Orleansjazz (eller traditionel jazz)

Den tidlige jazz er præget af det man kalder kollektiv improvisation. Et blæserinstrument spiller temaet, mens de øvrige improviserer hver sin modstemme. Ligesom i second line er man meget glad for at glide op på tonerne. Det er Louis Armstrong der spiller trompetstemmen som godt nok er tema, men samtidig indeholder en del improvisation.

<https://youtu.be/4WPCBieSESI?si=IR1-vRGg036lICf1&t=13>

West End Blues

Joe "King" Oliver
Louis Armstrong & his hot five (1928)

♩ = 84
Swing

E♭ E♭ E♭ E♭7

Trompet
(Louis Armstrong)

Klarinet
(Jimmy Strong)

Trombone
(Fred Robinson)

Klaver

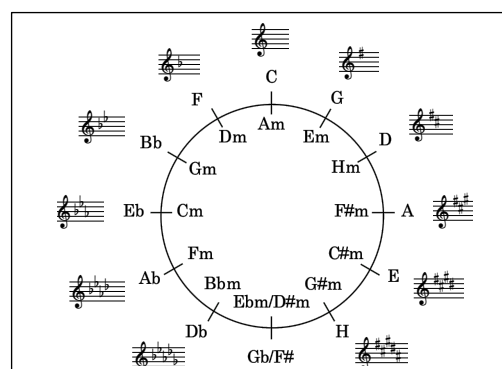
Baritonsax

Trom.

6 A♭ A♭ A♭m E♭ E♭ Adim7

10 B♭7 B♭7 E♭ E♭7 A♭ A♭7 E♭ F7 B♭7 B♭aug7

Opgave: I modsætning til blues og gospel er det mest jazz funktionsharmonik. Lav en harmonik analyse af West End Blues, og find det ene sted hvor der er bluesharmonik.

Swing

I swingperioden i 1930'erne bliver jazzen til en meget bred populærmusik som mange lytter og ikke mindst danser til. Musikken spilles nu fortrinsvist af bigbands hvor blæserne er delt op i sektioner: saxer, trompeter og tromboner. Count Basie repræsenterer en rå bluespræget swingstil – hvor blæserriffsne spiller en stor rolle.

Swinging The Blues

Count Basie (1938)

♩ = 225
Swing

Klaver (Basie)

Blæsere

Bas

Trom.

6

F7 F7 C C

10

G G C C

https://youtu.be/Rxg_kA6YaYk?si=d0V8P_wcooVXdcYU&t=11

Herunder ses klaversoloen til Count Basies "Sent For You Yesterday" – hvad er der sket med bluesformen her? https://youtu.be/vYS5z_K0AnM?si=zOz1H-k2UBiMyi5a&t=27

Count Basie 1938

Bebop

I 1940'erne opstår en ny stil som kaldes bebop, og hvor orkestrene bliver små igen. Det er ikke mere dansemusik, men derimod "lytte-musik", som hurtigt får en aura af seriøsitet og at være en musik for de indviede. Harmonikken er ofte mere avanceret, og melodikken i både temaer og soloer er kompleks og meget lidt sangbar. Her holder jazzen op med at være populærmusik – i stedet overtager rhythm & blues og i 1950'erne rock & roll.

Ornithology

Charlie Parker (1946)

♩ = 236
Swing

Trompet & altsax:

Klaver:

Cool jazz

Som en reaktion på den "vilde" bebop opstod i 1950'erne den "kølige" mere arrangerede cool jazz. Harmonik og melodik er stadig kompleks som i bop, men ofte i en lettere tone og med et langsommere tempo.

Et tidligt eksempel kunne Miles Davis & Gil Evans' Boplicity fra 1949 – fra albummet "Birth of the Cool":

https://youtu.be/t5cfbJyZ8XQ?si=w5cZ4D0dUlkTj_ZV&t=15

Og et sent eksempel Dave Brubecks Take Five fra 1959:

https://youtu.be/WgGTMVUe_qA?si=U942EU0khj9Vm6mJ&t=15

Hard bop

Hard bop kan igen ses som en reaktion på cool jazz – og opstår i anden halvdel af 1950'erne. Ligesom i 1960'erne soul er man stærkt optaget af den afroamerikanske musiks rødder: blues- og gospel – men viderefører også mange elementer fra beboppen.

John Coltranes: Blue Train (1957) er et eksempel:

https://youtu.be/fHjP_bqgl80?si=QJXtAbeHxYUhRZzN&t=8

Her ses en nedskrift af første solokor. Hvilken harmonik anvendes? Hvordan kan de forskellige løse fortegn tolkes?

1 F7

Bb7

F7 Gm7

C7 F7

Free jazz

Free jazz er et opgør med alle tidligere stilarter – og med alle musikalske konventioner som man så som begrænsende. Traditionel forståelse af harmoniske rundgange, tonalitet, rytme, tempo og form blev opløst – og som i tidlig jazz improviserer en stor del af orkestret samtidig. Her i Ornette Coleman's "Free Jazz" fra albummet "Free Jazz – A Collective Improvisation" fra 1961. Nummeret varer knap 37 minutter og fylder hele albummet. Med til at give nummeret dets kaotiske karakter er at det er for to jazzkvartetter der begge improviserer samtidigt. Det hævdes at der indgår prækomponerede dele i nummeret...

https://www.youtube.com/watch?v=iPDzISda8P8&list=RDIPDzISda8P8&start_radio=1

Derved kobledes jazzen sig på den i europæisk kunst forankrede avantgarde-bevægelse – tydeliggjort ved at albumcoveret også indeholdt et tryk af Jackson Pollocks "The White Light" (1954), en amerikansk maler der normalt forbindes med den retning der kaldes abstrakt ekspressionisme.

Jazzharmonik

I jazzharmonik fra slutningen af 1930'erne og frem anvendes som regel II-V og II-V-I vendinger. Begge vendinger har kvintfald og er tydeligt funktionsharmoniske.

II-V-I i dur:

II Sp7 V D7 I T

II-V-I i mol:

II ? V D7 I T

Som det ses mangler vi (lige nu) et funktionsharmonisk navn for II trinsakkorden i mol, men som det ses, har den samme subdominantiske karakter som II trinsakkorden i dur. Der er tradition for at man i jazzanalyse bruger trinbetegnelser for netop disse vendinger (selvom de er tydeligt funktionsharmoniske).

Det særlige ved jazzens brug af disse vendinger er dels at man gerne undlader at opløse dominanten, og dels at man gerne låner II-V fra andre tonearter uden at man nødvendigvis modulerer. Se "Satin Doll" herunder.

Vi er vant til at dominanten med ledetoner og kvintfald leder til tonika, fx G7 til C. I jazz erstatter man ofte dominanten med den dur7-akkord der ligger en tritonus væk, og lader denne lede til tonika.

Spørgsmål: Hvilke ledetoner opstår fra Db7 til en C?

Almindelig dominant:

D7 T

Tritonussubstitueret dominant:

Dtrit7 T

Opgave

På næste side optræder en node til Duke Ellingtons "Satin Doll" (1953). Find II-V'ere og II-V-I-forbindelser og tritonussubstituerede dominanter.

Satin Doll

Duke Ellington/Johnny Mercer 1953

Am7 D7 Am7 D7 Hm7 E7 Hm7 E7

Ci-ga-rette hold - er which wigs me ov - er my shoul-der she digs me.
Ba-by, shall we go out skip-ping care-full a - mi - go, you're flipp-ing.

5 Em9 A7 Ebm9 Ab7 Gmaj7 **1.** Hm7b5 E7 **2.** Em7b5 A7

Out catt-ing, that sa-tin doll She's
Speaks la - tin, that sa-tin doll

10 Dm7 G7 Dm7 G7 Cmaj7 Dm7 G7

no - bo-dy's fool so I'm play - ing it cool as can be. I'll

14 Em7 A7 Em7 A7 Hm7 Am7 D7

give it a whirl but I ain't for no girl catch-ing me.

18 Am7 D7 Am7 D7 Hm7 E7 Hm7 E7

Te - le-phonenum - bers, well, you know, do-ing my rhum-bas with U - no.

22 Em7 A7 Ebm9 Ab7 Gmaj7

And that - 'n my sa - tin doll